Вступ до ПЕРШОГО ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН

Під час своєї другої місіонерської подорожі Павло разом із Тимофієм і Силою відвідали портове місто Солунь (Дії 17). Деякі євреї та багато греків добре сприйняли їхню євангельську звістку. Однак євреї, які не прийняли їхнє послання, підбурили натовп незадоволених, які вчинили безпорядки в місті та змусили міську владу вжити заходів проти людей, які прийняли Павла у своєму домі. Тож Павло був змушений покинути місто вночі, але церква була заснована! Прибувши до Афін, Павло відіслав Тимофія назад до Солуня, щоб закликати братів витримати їхні страждання (3:1–5). Потім Тимофій знову приєднався до Павла в Коринті та запевнив його щодо стану церкви в Солуні (3:6). Згодом Павло написав їм два послання.

Зміст

1:1	Вітання
1:2–10	Похвала Павла церкві
2:1–12	Павло захищає своє поводження
2:13 – 3:13	Занепокоєння Павла щодо церкви
4:1–12	Заклик Павла до належного християнського поводження
4:13 – 5:11	Роз’яснення Павла щодо життя після смерті
5:12–22	Різні настанови
5:23–28	Заключні направи

Головна тема

Через те, що Павло мав передчасно залишити Солунь (Дії 17:10), його перше послання до християн міста має, по суті, дві мети. По-перше, Павло прагнув запевнити їх, що все було добре, незважаючи на бурхливі обставини, які оточували народження Христової Церкви в Солуні (розділи 1 – 3). По-друге, він хотів спонукати їх (зверніть увагу на його звичне слово *паракалео* («просимо») у 4:1 і 5:14) жити вірним християнським життям, не дозволяючи жодним тривожним обставинам вибити їх із колії (розділи 4–5). Ці тривожні питання включали статус померлих християн і повернення Христа, повагу до старших і використання чудодійних дарів. Можливо, найбільш тривожним питанням було повернення Христа, яке обговорюється не тільки в розділі 4:13 – 5:11, але й згадується в 1:10, 2:19, 3:13 і 5:23.

Спеціальний розділ

ПІДХОПЛЕННЯ 2

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 6

ПЕРШЕ ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН

1:1 aNU-текст опускає *від Бога, нашого Отця, і Господа Ісуса Христа.*

2:2 aNU-текст опускає *Хоч.*

2:12 aУ NU-тексті та M-тексті – *благали.*

[2:13] *Дивіться Спеціальний розділ на стор. 3 коментарів до 2 Тимофія щодо натхненності Біблії.*

[2:15–16] Тут Павло стверджує, що Бог не визнає особливого статусу євреїв і не дає їм жодних обіцянок, які ще мають бути виконані, оскільки духовна ситуація євреїв така сама, що й у решти людства: усі повинні коритися євангелію Христа. І немає інших варіантів чи альтернатив (Римлян 2:28–29; Галатів 3:26–29; Дії 13:44–50).

4:8 aУ NU-тексті – *Який також дає.*

ПІДХОПЛЕННЯ

Багато людей чули твердження, що «кінець близький». З наближенням 2000 року повсюди лунали заяви про загибель, глобальний крах і Армагедон. Час від часу той чи інший релігійний діяч привертав увагу країни, оголошуючи про неминуче повернення Христа – і навіть встановлював дату цієї події, – а коли його передбачення не справджувалися, він зникав в анонімності, з якої він і вийшов, отримавши свої «п'ятнадцять хвилин слави». Сенсаційність завжди добре продається та викликає цікавість великої кількості людей. Неймовірно, але ця закономірність повторюється століття за століттям!

Так сталося і з так званою доктриною «Підхоплення». Англійське слово на позначення цієї події, *rapture*, походить від латинського слова *panepe*, що означає «захопити, вирвати, забрати». Деякі групи застосовують це слово до ідеї про те, що Христос раптово й таємно з'явиться в повітрі, щоб забрати з землі живих святих і воскреслі тіла померлих святих. Вважається, що це підхоплення має статися безпосередньо перед настанням семирічного періоду Скорботи, за яким настане Тисячоліття.

Прихильники цієї доктрини стверджують, що Підхоплення буде таємним. Вони кажуть, що родини будуть шоковані дивним зникненням матері, батька чи дитини. На вулицях будуть зіштовхуватися автомобілі, з яких зникли водії, – тому на багатьох авто на бампері є наліпка: «У

разі Підхоплення цей автомобіль буде безпілотним». Чоловік і дружина будуть на одному ліжку; раптом дружина почує шум, поверне голову й побачить, що чоловіка немає. Літаки попадають без пілотів. Ці сенсаційні та драматичні приклади ілюструють думку про те, що Підхоплення буде невидимим приходом Господа за Його святими, що залишить по собі видимі наслідки хаосу та замішання серед невіруючих, які залишаться.

Насправді слово «підхоплені» в 1 Солунян 4:17 є перекладом слова *харпадзо*, хоча його краще було б перекласти як «перенесені». Тут Павло посилався на той факт, що Бог «визволив нас від влади темряви та **переніс** до Царства Свого улюбленого Сина» (Колосян 1:13). Отже, коли невіруючий кориться євангелію, отримує прощення гріхів і приєднується до Господньої Церкви, він забирається зі світу і переноситься до Царства Христа. Таке використання цього слова, безумовно, не стосується християн, які були буквально підхоплені з землі, щоб зустріти Ісуса в повітрі.

У Новому Заповіті повернення Христа описано трьома термінами. По-перше, це *парусія*, що перекладається як «прихід, присутність або пришестя». По-друге, це *епіфанеія*, що перекладається як «поява, явлення або яскравість». І по-третє, це *апокалипсіс*, що перекладається як «з'явлення». Прихильники доктрини про тисячолітнє царство стверджують, що *парусія* («пришестя») стосується «Підхоплення», яке станеться за сім років до *епіфанії* («явлення») або *апокалипсісу* («З'явлення») Христа. Відповідно, під час «Підхоплення», як стверджують, Ісус прийде лише за Своєю Церквою, тоді як під час «З'явлення» Ісус повернеться із Церквою та покладе край «Скорботі» та «Армаґедону».

Головний текст, який використовують для підтвердження ідеї «Підхоплення», це 1 Солунян 4:13–17. Але насправді цей уривок не стосувався повернення Христа. Його мета була подвійною: по-перше, він мав запевнити християн у тому, що їхні померлі близькі зможуть розділити повернення Господа, і по-друге, він інформував християн, що ті, хто житиме на момент повернення Христа, не матимуть жодної переваги над тими, хто вже помер. Ця подвійна функція тексту створює наголос, який дуже відрізняється від того, який вбачають у ньому деякі.

Відмінності, зроблені між трьома новозавітними термінами, які стосуються повернення Христа, просто невиправдані[1]. Наприклад, стверджується, що «пришестя» (*парусія*) у 1 Солунян 4:15 і 2 Солунян 2:1 стосується «Підхоплення». Однак те саме слово вживається і в 1 Солунян 3:13, де сказано, що Ісус прийде «зі» Своїми святими, що, таким чином, збігається в часі з «Пришестям» або «З'явленням», яке має відбутися через сім років після «Підхоплення». Прихильники доктрини про тисячолітнє царство застосовують 2 Солунян 2:8 до «Антихриста», і тому повинні розуміти це як посилання на «З'явлення» через сім років після «Підхоплення». Проте у вірші вживається вираз «поява (*епіфанеія*) Його приходу (*парусія*)». Таким чином, термін «прихід» або «пришестя» використовується в Новому Заповіті для позначення обох понять – «підхоплення» і «з'явлення», а в 2 Солунян 2:8 ці два слова взагалі об'єднані для позначення тієї самої події.

Термін «з'явлення» (*апокалипсіс*) у 1 Коринтян 1:7 описує те, що дехто називає «Підхопленням», оскільки християни очікують цього. Але в 2 Солунян 1:7 це слово чітко стосується «З'явлення». Слово «прихід» (*епіфанеія*) вживається в 1 Тимофія 6:14 як подія, яка припиняє християнську діяльність на землі, і, таким чином, відповідає концепції «Підхоплення». Але в 2 Тимофія 4:1, 8 посилання на суд відповідають «З'явленню». Зважаючи на ці міркування, неминучий висновок, що три слова, які стосуються повернення Христа в Новому Заповіті, є взаємозамінними і вживаються як синоніми. У Новому Заповіті просто не робиться різниці між пришестям Господа за Його святими («Підхоплення») і приходом Господа з Його святими («Пришестя» або «З'явлення»). Доктрина про поетапне настання тисячолітнього царства прямо суперечить термінології Нового Заповіту.

Крім того, якщо християн буде забрано з землі за сім років до «З'явлення» або «Пришестя» Христа, то в жодному уривку не повинно бути сказано про те, що християни залишаться на землі до «З'явлення». Однак у багатьох уривках сказано саме це[2]. Наприклад, Павло називав «блаженну надію» і «появу» однією і тією ж подією, тобто приходом Христа (Тита 2:13). У мові оригіналу два субстантиви, «надія» та «поява» (*епіфанеія*), тісно пов'язані спільним артиклем. Вони не є двома окремими подіями, але одна пояснює іншу, тобто «блаженна надія» християн – це «поява слави» Христа. Іншими прикладами можуть бути 1 Петра 1:13 і 4:13, де благодать, на яку має покладати надію християнин, має бути отримана під час «з'явлення» (*апокаліпсей*) Христа, коли християнин може радіти. Але, згідно з доктриною про тисячолітнє царство, християнин вже буде радіти цьому під час Підхоплення, за сім років до цього.

Також, вживання слова «кінець» походить від слова, яке стосується «остаточного і повного кінця», а в Новому Заповіті означає кінець світу, тобто Судний день[3]. Ісус пообіцяв бути з тими, хто проповідує євангельську звістку, до «кінця віку» (Матвія 28:20). Це означає, що Церква залишиться на землі й буде проповідувати євангеліє аж до Судного дня. Але якщо Церква буде «підхоплена» за сім років до «кінця віку», вона не зможе виконати те, що їй заповів Христос! У Матвія 13:39–40 не йдеться про видалення святих до «кінця віку». Праведний і нечестивий «ростимуть» разом до самого кінця. Відділення одних від інших відбудеться в кінці (а не за сім років до кінця). Прихильники доктрини про тисячолітнє царство стверджують, що праведні будуть вилучені з-поміж нечестивих. Але Біблія говорить якраз протилежне: нечестиві будуть вилучені з-поміж праведних (Матвія 13:39–40).

Доктрина «Підхоплення» стверджує, що віруючі воскреснуть за сім років до «З'явлення» та за 1007 років до кінця «Тисячоліття». Але в чотирьох окремих віршах Ісус Сам сказав, що віруючі воскреснуть «останнього дня» (Івана 6:39, 40, 44, 54). Після «останнього дня» вже не може бути інших днів. Таким чином, віруючі не можуть воскреснути під час так званого «Підхоплення» до останнього дня.

Нарешті, Друге пришестя Христа ніде не зображено як таємницю, як стверджують прихильники «Підхоплення». Якраз навпаки: прихід Христа супроводжуватиметься «полум'яним вогнем» (2 Солунян 1:8), звуком сурми (1 Коринтян 15:52), «наказом», «голосом архангела» та «Божою сурмою» (1 Солунян 4:16). Насправді, «побачить Його кожне око» (Об'явлення 1:7). Ці уривки показують, що всі люди всюди побачать і почують цю подію. Насправді, сам уривок, на якому в основному ґрунтується вчення про «Підхоплення» (1 Солунян 4:16), не описує тихої та таємної події, а навпаки є «найгучнішим» віршем у Біблії! Якщо видалити з розуму всі упереджені ідеї та просто дозволити Біблії представити своє зображення кінця віку і Другого пришестя Христа, доктрина «Підхоплення» виявиться абсолютно необґрунтованою.

4:14 аАбо *тих, що через Ісуса сплять*

[4:15–17] *Дивіться Спеціальний розділ на стор. 2 коментарів до 2 Солунян щодо пришестя Христа.*

[5:21] Серед людей дуже поширена помилкова думка, що ті, хто відкидає еволюцію й дотримується буквального розуміння Біблії, керуються «сліпою вірою». Багато релігійних людей і справді роблять це без належних доказів – але не ті, хто сповідує чисте новозавітне християнство. Новозавітні християни радо приймають біблійне визначення віри, на відміну від її загальноприйнятого розуміння, притаманного більшості людей.

Вірі, про яку йдеться в Біблії, завжди **передує** знання. Неможливо мати біблійну віру в Бога, спершу не дізнавшись про Нього. Таким чином, віра не є прийняттям того, що неможливо довести. Віра не може випереджати знання, бо вона залежить від нього (Римлян 10:17). Про Авраама сказано, що він повірив Богу лише після того, як **дізнався** про Божі обітниці і був повністю переконаний в тому, що Бог їх дотримає (Римлян 4:20–21). Отже, його віра виявлялася

в довірі та покорі тому, що він **знав** як волю Бога. Біблійна віра виникає лише після вивчення доказів у поєднанні з правильним міркуванням щодо них.

Бог Біблії є Богом істини. Протягом усієї біблійної історії Він наголошував на необхідності прийняття істини – на відміну від помилок і неправди. Тих, хто не шукає правди, Бог вважає нечестивими (Єремії 5:1). Мудрий чоловік закликав: «Купи істину, а мудрості, настанов і розуму – не продавай» (Приповісті 23:23). Павло, сам досвідчений логік, закликав любити правду (2 Солунян 2:10–12). Він наголошував на необхідності правильно поводитися з істиною (2 Тимофія 2:15). Ісус проголосив, що лише **пізнання істини** робить нас вільними (Івана 8:32). Лука приписував шляхетність тим, хто був готовий шукати та досліджувати докази, а не задовольнятися тим, щоб просто прийняти чиєсь слово за правду (Дії 17:11). Петро закликáв християн бути готовими захищати свою «надію» (1 Петра 3:15), що різко контрастує з тими, хто у відповідь на запитання про докази існування Бога чи достовірність і зрозумілість Біблії, переможно відповідають: «Я не знаю – я приймаю це вірою!»

Таким чином, поняття «сліпа віра» абсолютно чуже для Біблії. Людей закликають вірити лише після того, як вони отримають адекватні знання. Насправді Біблія навіть вимагає раціонального збору інформації, дослідження доказів, правильного їх обмірковування і лише виправданих висновків на основі них. У цьому, власне, і полягає суть того, що у філософських колах відомо як основний закон раціональності: слід робити лише ті висновки, які підтверджені доказами. Павло сформулював саме цю концепцію, коли написав: «Усе досліджуйте і доброго держіться» (5:21). Іван повторив ту саму думку, наказуючи «випробовувати духів» (1 Івана 4:1). Ці уривки показують, що новозавітні християни готові досліджувати питання. Бог очікує, що кожна людина буде перевіряти різні доктрини та переконання й доходити лише тих висновків, які підтверджуються адекватними доказами. Не треба покладатися на людські авторитети, церковні традиції чи наукові **твердження**. Натомість треба покладатися на письмові накази Бога та надійні докази, які були належним чином вивчені (2 Тимофія 2:15; Івана 12:48; 2 Петра 3:16).

Біблія наполягає на доступності численних доказів для тих, хто захоче розпочати їх неупереджене й раціональне дослідження. Наприклад, заяви про воскресіння були підтверджені «багатьма переконливими доказами» (Дії 1:3 НПУ), включаючи підтвердження понад п’ятисот людей, які одночасно спостерігали його (1 Коринтян 15:5–8). Було надано багато доказів, щоб прокласти шлях до віри (Івана 20:30–31). Петро навів принаймні чотири лінії доказів тим, хто зібрався в Єрусалимі, перш ніж завершити свої аргументи словом «тому…» (Дії 2:14–36). Набуття знань через емпіричні докази було незаперечним, оскільки Петро зробив висновок: «як самі **знаєте**» (Дії 2:22). Іван посилався на спостереження, звуки та фізичні докази, які надали подальше емпіричне підтвердження (1 Івана 1:1–2). Христос запропонував Свої «діла» як підтвердження Своїх заяв, так що навіть Його ворогам не доводилося покладатися лише на Його слова – якби вони лише чесно обміркували це й дійшли єдиного логічного висновку (Івана 10:24–25, 38). Цей доказ був такого масштабу, що один фарисей навіть визнав: «Ми знаємо, що Ти прийшов від Бога як Учитель, бо ніхто не може робити таких чудес, які Ти робиш, коли би Бог не був з ним» (Івана 3:2).

Тим не менш, завжди є ті, хто з тієї чи іншої причини відкидає закон раціональності та уникає правильних висновків, як і ті, хто обійшов надані Христом докази і приписав їх сатані (Матвія 12:24). Христос заперечив такий неправильний висновок, вказавши на помилковість їхніх міркувань і хибні наслідки їхніх аргументів (Матвія 12:25–27). Докази, представлені апостолами, були настільки ж переконливими, хоча й неприйнятними для багатьох (Дії 4:16).

Докази в наш час є не менш беззаперечними і переконливими. Тож, нехай кожен із нас вирішить «усе досліджувати» і «доброго триматися».

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Loraine Boettner (1957), *The Millennium* (Phillipsburg, NJ: Presbyterian and Reformed), стор. 163-164.
2. Там само, стор. 165-166.
3. Там само, стор. 168-169.